

ΚΕΡΑΜΕΙΚΟΣ-ΜΕΤΑΞΟΥΡΓΕΙΟ

Ζητείται ελπίδα για 400 στρέμμ.

Μια παραδοσιακή γειτονιά του κέντρου της πρωτεύουσας εκπέμπει από χρόνια SOS. Ο λόγος για την περιοχή Κεραμεικού - Μεταξουργείου, μια έκταση περίπου 400 στρεμμάτων, που προσδιορίζεται από σημαντικές οδικές αρτηρίες, όπως η Πειραιώς, η Ιερά Οδός, η Κωνσταντινουπόλεως, η Αχιλλέως και η Δελνηγώρη.

Της ΧΑΡΑΣ ΤΖΑΝΑΒΑΡΑ

Μια γωνιά με θέα την Ακρόπολη, όπου κυριαρχούν τα διώροφα και τα τελευταία χρόνια εξελίσσεται σε πολιτιστικό στέκι και παράδεισο των εναλλακτικών μορφών κατοίκησης για νέους, χάρη στα «λοφτς» που έχουν διαμορφωθεί σε εγκαταλελειμμένα βιομηχανικά κτίρια.

Η «φωτογραφία» του σήμερα όμως εξακολουθεί να παραμένει απογοητευτική:

■ Το 46% των ιδιοκτησιών, σχεδόν τα μισά, βρίσκονται σε κακή κατάσταση. Μάλιστα τα 202 κτίρια, που αντιπροσωπεύουν το 20% του συνόλου, είναι εγκαταλελειμμένα.

■ Υπάρχουν 132 νεοκλασικά κτίρια, περίπου το 13% του συνόλου, από τα οποία τουλάχιστον 70 δεν έχουν κηρυχθεί ακόμη διατηρητέα. Τα περισσότερα διασώζονται στις οδούς Σαλαμίνας, Γιατράκου και Ιάσονος, αλλά ελάχιστα έχουν ανακαινιστεί.

■ Σε 50 ελεύθερα οικοπέδα, που αποτελούν το 5% της περιοχής, εντοπίζονται πρόχειρες κατασκευές. Λειτουργούν 37 μικρά πάρκινγκ, επίσης σε αδύμητα ακίνητα.

■ Οι κοινωφελείς χώροι καλύπτουν μόλις 6,5 στρέμματα, κάτι παραπάνω από 1%, σε αντίθεση με τους δρόμους που φτάνουν τα 100 στρέμματα, το 25% της περιοχής!

Με αυτή την εικόνα δεν είναι τυχαίο ότι... ευδοκίμουν άλλες χρήσεις:

■ Κυριαρχούν οι αποθήκες, που φτάνουν αισίως τις 161 και στεγάσουν κυρίως προϊόντα κινεζικής προέλευσης. Πολλές από αυτές είναι παράνομες. Το ίδιο ισχύει και για αρκετά από τα 61 καταστήματα με κινέζικα είδη.

■ Λειτουργούν 31 οίκοι ανοχής. Η αποτύπωση της εικόνας της γειτονιάς έγινε με πρωτοβουλία της επενδυτικής εταιρείας «Oliatos», σε συνεργασία

με την Aerofilms. Ήταν κομμάτι της πρωτοποριακής προσπάθειας... άγνωστη στο Δημόσιο αλλά κυρίως στον δήμο-, για να δημιουργήσει έναν σύγ-

χρονο χώρο στέγασης για φοιτητές σε ακίνητο που διαθέτει στην περιοχή. Το πρώτο βήμα έγινε μέσα από έναν ανοικτό διαγωνισμό ιδεών για αρχιτέ-

κτονες έως 35 ετών, στον οποίο υποβλήθηκαν 242 προτάσεις, από ελληνικές και κυρίως ξένες ομάδες.

Δεν περιορίστηκαν όμως στο

συγκεκριμένο πρόγραμμα και κυριολεκτικά «σάρωσαν» 83 οικοδομικά τετράγωνα. Προχώρησαν στην καταγραφή των πολεοδομικών προβλημάτων μιας γειτονιάς που ανήκει στο ιστορικό κέντρο και αναπολεί τα «περασμένα μεγαλεία». Χτισμένη στη θέση του αρχαίου Εξω Κεραμεικού, δίπλα σε σημαντικές οδούς που οδηγούσαν στον Πειραιά, την Ελευσίνα, την Ακαδημία Πλάτωνος και τον Ιππιο Κολωνό, ήταν περισσότερο γνωστή για το Δημόσιο Σήμα, το νεκροταφείο των επιφανών Αθηναίων και των πολεμιστών.

Από την αρχαιότητα, ο Δήμος Κεραμείων ήταν η έδρα των συντεχνιών αγγειοπλαστών και χαλκουργών. Οι δραστηριότητές τους ήταν τέτοιες που έπρεπε να βρίσκονται εκτός των τειχών της πόλης. Οι αρχαίες λειτουργίες επανήλθαν στον 18ο αιώνα, ενώ με βάση τους πρώτους σχεδιασμούς των Κλεάνθη - Σάουμπερτ (1833) θα ήταν ακόμη πιο κοντά στο διοικητικό κέντρο της νέας πρωτεύουσας, αφού τα Ανάκτορα είχαν χωροθετηθεί στην Ομόνοια. Θα ήταν μάλιστα στο επίκεντρο, αν ίσχυαν οι προτάσεις του Κλενζ (1834).

Πολλοί επιφανείς της εποχής είχαν σπεύσει να επενδύσουν σε ακίνητα, αλλά τα περισσότερα σχέδια έμειναν στα χαρτιά, αφού τα Ανάκτορα κατασκευάστηκαν τελικά στο Σύνταγμα. Το 1852 εγκαταστάθηκε το εργοστάσιο μεταξιού, αρχικά υπό αγγλική διεύθυνση και στη συνέχεια υπό τον Έλληνα επιχειρηματία Αθ. Δουρουτή. Στο μεταξουργείο οφείλει και τη σύγχρονη ονομασία της.

Τα πρώτα σημάδια της παρακμής φάνηκαν την περίοδο του Μεσοπολέμου και δεν ανακόπηκαν ούτε τη χρυσή εποχή της αντιπαροχής, στις δεκαετίες του '60 και του '70. Πάνω από 350 κτίρια της περιοχής, σχεδόν το 50% έχουν κατασκευαστεί το συγκεκριμένο διάστημα. Έχουν έως και έξι ορόφους και βρίσκονται κυρίως κατά μήκος των μεγάλων δρόμων. Αλλά 200 χρονολογούνται πριν από τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο και φτάνουν ως και το 1900. Μόλις 40 κτίρια, σε σύνολο που ξεπερνούν τα 400, έχουν κτιστεί την τελευταία εικοσαετία. ✖

«Καθαρίστε - σώστε το κτίριο Δηλαβέρη»

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΡΟΥΤΣΩΝΗ

Στα πρόθυρα της κατάρρευσης βρίσκεται το κτίριο της κεραμοποιίας «Δηλαβέρη» στη Νίκαια. Πρόκειται για ένα σύγχρονο βιομηχανικό μνημείο - έμβλημα του γνωστού για το αγωνιστικό του παρελθόν δήμου (βλ. μπλόκο της Κοκκινιάς) το οποίο, αν και έχει κηρυχθεί διατηρητέο, έχει μετατραπεί σε μια άτυπη και επικίνδυνη χωματερή που μέρα με τη μέρα ρημάζει, παραδομένο στη φθορά, την εγκατάλειψη και την αδιαφορία, μόλις λίγα εκατοστά μέτρα από νοσοκομεία, σχολεία και αθλητικές εγκαταστάσεις.

Οι μηχανές στο ηλικίας 75 χρόνων εργοστάσιο σίγησαν οριστικά στα τέλη της δεκαετίας του '70 έχοντας προηγουμένως προμηθεύσει πολλά δημόσια κτίρια με κεραμώπλακες (Ευαγγελισμός, Στρατιωτικό Νοσοκομείο, Ιερατική Σχολή, Σχολή Ευελπίδων, Νοσοκομείο Παίδων, Μουσείο Δελφών κ.ά.).

Για τη Νίκαια δε, είναι κομμάτι της νεότερης Ιστορίας, αλλά από τη στιγμή που, με απόφαση των μετόχων της, η κεραμική βιομηχανία με την επωνυμία «Κρίτων Ευστάθιος Δηλαβέρης Α.Ε.» διαλύθηκε τον Οκτώβριο του 2003, το κτίριο που βρίσκεται στην Κοκκινιά αφέθηκε στην

τύχη του.

Ο χαρακτηρισμός του ως διατηρητέου (με απόφαση του ΥΠΕΧΩΔΕ στις 11 Ιουνίου του 2002) δεν απέτρεψε την απαξίωσή του. Σταδιακά, η οροφή του εργοστασίου διαλύθηκε, η διάβρωση προχώρησε τοίχο τοίχο, άστεγοι εγκαταστάθηκαν στους άδειους χώρους και απορριμματοφόρα του δήμου - σύμφωνα με καταγγελίες κατοίκων της περιοχής - μετέτρεψαν τους προαύλιους χώρους του σε χωματερή, εστία κινδύνων για την υγεία των περιοίκων. Σε απόσταση αναπνοής, στα 200 μέτρα περιμετρικά, βρίσκονται το Γενικό Νοσοκομείο Νίκαιας, το 4ο Λύκειο, οι αθλητικές εγκαταστάσεις του Πλάτωνα και δύο μεγάλα ψυχαγωγικά πάρκα. Ολα απειλούνται από τον ανοικτό σκουπιδότοπο, στον οποίο άνθρωποι και ποντίκια ζουν μαζί.

Οι καταγγελίες των κατοίκων στρέφονται κατά το Δήμο Νίκαιας που μέχρι σήμερα όχι μόνο δεν έχει μεριμνήσει να επιβάλει πρόστιμα στους κληρονόμους /ιδιοκτήτες αλλά δεν έχει περιφράξει και ανακαινίσει το εργοστάσιο (ως διατηρητέο) ενώ πρόσφατα αποφάσισε την κατε-

δάφιση των κτιρίων γύρω από το διατηρητέο, κρίνοντάς τα ως επικίνδυνα (την αποσύνθεση του κτιρίου επιβεβαίωσε και αυτοψία του τμήματος επικίνδυνων κατασκευών της διεύθυνσης Πολεοδομίας της Νομαρχίας Πειραιά με έγγραφο της 16ης Ιουλίου 2009).

Πρωτοβουλία πολιτών της Νίκαιας προτείνει κατ' αρχήν καθαρισμό του κτιρίου και στη συνέχεια εξεύρεση οριστικής λύσης για το παλιό εργοστάσιο, κάτι που προϋποθέτει συνεννόηση των τοπικών αρχών με τους ιδιοκτήτες.

Όπως μάλιστα υποστηρίζουν μέλη της κίνησης, το πρόγραμμα ανακαίνισης που εφαρμόστηκε - με πρωτοβουλία της κοινωνικής ομάδας URBAN - στον Βόλο για την παλιά πλινθοποιία Τσαλαπάτα και το οποίο μετέτρεψε ένα αντίστοιχο κτίριο σε βιομηχανικό μουσείο θα λειτουργούσε προς όφελος ολόκληρης της περιοχής και προβάλλει ως ιδανική προοπτική για ένα από τα τελευταία εναπομείναντα ιστορικά κτίρια της Νίκαιας.

